

حقوق و تعهدات ارسال کننده کالا در حمل و نقل

www.ketab.ir

راحله السادات حسینی

بهزاد شهبازی

-

کد کتاب: H / 96 - 2

مبشر: حسینی، راحله السادات، ۱۳۶۶ -

عنوان: ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc

حقوق و تعهدات ارسال کننده کالا در حمل و نقل / راحله السادات حسینی، بهزاد شهسواری.

تهران: آیت عقل، ۱۳۹۶.

ص ۴۳۲

۳۵۰۰۰ ریال: ۱-۹-۹۹۶۰۰-۶۰۰-۹۷۸

فبا

کتابنامه: ص. (۳۵۱-۳۶۷): همچنین به صورت زیر نویس.

حمل و نقل - قوانین و مقررات -- ایران

Transportation -- Law and legislation -- Iran

گمرک -- قوانین و مقررات -- ایران

Customs administration -- Law and legislation -- Iran

مسئولیت (حقوق) -- ایران

Liability (Law) -- Iran

شهسواری

۱۳۹۶ ح ۷ ص ۴۳۲ KMH

۳۴۳/۵۵۰۹۳

۴۹۹۸۰۳۹

Ayataghl@vahoo.co

@Ayataghl

تهران - خیابان انقلاب - خیابان وحید نظری

(تقاطع فخررازی) - کوچه قدیری - پ ۲۲ واحد ۴.

۶۶۴۸۹۲۹۶ - ۶۶۹۶۰۷۶۰

حقوق و تعهدات ارسال کننده کالا در حمل و نقل

مشارکت آیت عقل

راحله السادات حسینی

بهزاد شهسواری

۴۳۲

اول ۱۳۹۷

وزیری

۵۰۰

۱-۹-۹۹۶۰۰-۶۰۰-۹۷۸

۳۵۰۰۰ تومان

نویسندگان

تعداد صفحه

نوبت و سال چاپ

قطع

شمارگان

شابک

قیمت

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش یا عرضه یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

۸		مقدمه
۱۳		فصل اول - کلیات
۱۵		مبحث اول - تعاریف
۱۸		گفتار اول - تعریف ترانزیت در حمل و نقل
۱۹		بند اول - تعریف کالا
۲۱		بند دوم - انواع کالا
۲۸		گفتار دوم - تعریف خدمات
۲۹		بند اول - تعریف لغوی خدمات
۳۰		بند دوم - خدمات در اصطلاح حقوقی
۳۳		گفتار سوم - موضوع حمل و نقل
۳۵		گفتار چهارم - ماهیت قرارداد حمل و نقل
۳۶		بند اول - معاوضی بودن قرارداد حمل و نقل
۳۸		بند دوم - لازم بودن قرارداد حمل و نقل
۴۲		بند سوم - رضایی بودن قرارداد حمل و نقل
۴۳		بند چهارم - مستمر بودن قرارداد حمل و نقل
۴۹		گفتار پنجم - طرفین قرارداد حمل و نقل
۴۹		بند یک - متصدی حمل و نقل
۵۷		بند دو - ارسال کننده کالا
۵۹		بند سه - گیرنده کالا
۶۰		بند چهارم - فرواردر
۶۴		بند پنجم - کریر

۶۵	مبحث دوم - طریق مختلف حمل و نقل
۶۸	گفتار اول - حمل و نقل زمینی
۶۸	بند اول - حمل و نقل جاده ای
۷۱	بند دوم - حمل و نقل ریلی
۷۶	گفتار دوم - حمل و نقل هوایی
۸۰	گفتار سوم - حمل و نقل دریایی
۸۶	گفتار چهارم - حمل و نقل مرکب
۸۷	مبحث سوم - روش های حمل و نقل و انواع آن
۸۸	گفتار اول - روش های حمل و نقل
۸۸	بند اول - حمل و نقل - اسری
۸۸	بند دوم - حمل و نقل مرکب
۸۹	بند سوم - حمل و نقل به روش آیرانس - منت
۹۱	فصل دوم - جایگاه حقوق ارسال کننده کالا در حمل و نقل
۹۲	مبحث اول - حق اخذ خسارت
۹۶	گفتار اول - عدم تعارض قانون مدنی و قانون تجارت
۱۰۲	گفتار دوم - مسئولیت متصدی حمل و نقل
۱۰۲	بند اول - گستره مسئولیت مدنی
۱۰۲	بند ۱-۱ - تبیین مسئولیت مدنی
۱۰۳	بند ۱-۱-۱ - مفهوم مسئولیت مدنی، شرایط و انواع آن
۱۰۴	بند ۱-۱-۱-۱ - مفهوم مسئولیت مدنی
۱۰۹	بند ۱-۱-۱-۲ - شرایط مسئولیت مدنی
۱۱۳	بند ۱-۱-۱-۳ - انواع مسئولیت مدنی
۱۲۰	بند دوم - مصادیق مسئولیت در حمل و نقل
۱۲۰	بند ۱-۲ - تلف
۱۲۷	بند ۲-۲ - مفقودی
۱۲۹	بند ۲-۳ - غیب
۱۳۰	بند ۲-۴ - تاخیر در تسلیم
۲۱۶	گفتار سوم - تاثیر شروط قراردادی در حدود مسئولیت
۲۱۷	بند اول - شرط محدود کننده مسئولیت

۲۲۳	بند دوم - شرط معاف کننده مسئولیت
۲۲۶	مبحث دوم - تصمیم گیری در شرایط ویژه برای کالا
۲۲۶	گفتار اول - حق استرداد کالا
۲۳۱	گفتار دوم: اخذ تصمیم مناسب توسط متصدی حمل و نقل در ارسال کالا
۲۳۷	فصل سوم - تبیین تعهدات ارسال کننده کالا
۲۳۹	مبحث اول - تعهدات ناشی از تراضی طرفین
۲۳۹	گفتار اول - بیان اطلاعات صحیح کالا
۲۷۲	گفتار دوم - بارگیری کالا
۳۰۱	مبحث روم - ساخت کرایه حمل
۳۰۳	گفتار اول - بررسی ساخت کرایه حمل از منظر قوانین
۳۱۶	گفتار دوم - حق پس کالا
۳۲۳	فصل چهارم - نحوه رسیدگی به دعوی ناشی از حمل و نقل
۳۲۵	مبحث اول - شرایط اقامه دعوا
۳۲۶	گفتار اول - شرایط مربوط به خواهان
۳۲۸	بند اول - ذی نفع بودن خواهان
۳۳۱	بند دوم - اهلیت خواهان
۳۳۳	گفتار دوم - موعد و مکان اقامه دعوا
۳۳۷	بند اول - زمان اقامه دعوا
۳۳۸	بند دوم - مکان اقامه دعوا
۳۴۱	خاتمه
۳۴۴	منابع
۳۶۵	ضمائم

مقدمه

((بازرگانی را شنیدم که صد و پنجاه بار داشت و چهل بنده خدمتکار، شبی در جزیره‌ی کیش مرا به حجره‌ی خویش در آورد؛ همه شب نیارمید از سخن‌های پریشان گفتن که فلان انبارم به ترکستان و فلان بضاعت به هندوستان است و این قباله‌ی فلان زمین است و فلان چیز را فلان کسر نسیمین. گاه گفتی خاطر اسکندریه دارم که هوایی خوش است؛ باز گفتی نه که دریای عرب مشوش است. سعدیا سفری دیگرم در پیش است، اگر آن کرده شود، بقیت عمر خویش به گونه‌ای بنشینم. گفتم: آری، آن کدام سفر است؟ گفت: گوگرد پارسی خواهم بردن به چین، که سنان عظیم قیمتی دارد و از آنجا کاسه‌ی چینی به روم آورم و دیبای رومی به هند و فولاد هندی به سبب ابگنه حلبی به یمن و برد یمانی به پارس و ز آن پی ترک تجارت کنم و به دکانی بنشینم. انصاف ازین ماخلولیا چندان فرو گفت که پیش طاقت گفتنش نماند. گفت: ((ای سعدی! ترا به غنی بگوی از آنها که دیده‌ای و شنیده‌ای!))؛ گفتم:

آن شنیدستی که در اقصای غور

بار سالاری یفتاد از ستور

گفت: چشم تنگ دنیا دوست را

یا قناعت پر کند یا خاک گور))^۱.

امروزه تجارت بخش وسیعی از اقتصاد دنیا را در بردارد. برای مبادلات کالا، ارتباط به سایر کشورها و استفاده از تکنولوژی روز دنیا، نیاز به حمل و نقل احساس میشود. ((واقعیت این است که بدون نقشه راهی مشخص از حمل و نقل، امکان توسعه اقتصادی در سایر

۱- مشرف الدین مصلح بن عبدالله شیرازی (معروف به سعدی) (کتاب گلستان، باب سوم، در فضیلت قناعت)، ر.ک. سایت اینترنتی: Www.Hawzah.Net/Fa/Magazine/View/3872/7529/93969/

زیربخش ها هم امکان پذیر نیست)).^۱ بدون امکان دسترسی به منابع و بازارها، رشد اقتصادی متوقف می شود و عدم دستیابی به تسهیلات حمل و نقل، کیفیت و سطح زندگی را متزلزل می سازد.^۲ راه های ارتباطی و وضعیت ایران در راه های ارتباطی با کشورهای مختلف با توجه به عوامل سیاسی و جغرافیایی، باعث استفاده از انواع وسایل حمل و نقل توسط ارسال کننده کالا است؛ البته پیشرفت هر کشور باعث استفاده از انواع وسایل مدرن حمل و نقل می باشد؛ که ستگی به تخصص افراد آن کشور و توسعه آن دارد.

از سویی مسئله ای کالا، انرژی مصرفی در حمل و نقل کالا، سرعت ارسال، هزینه ها و مسیر مناسب جهت حمل و نقل از عوامل مؤثر در انتخاب وسیله حمل و نقل می باشد. امروزه هر یک از کشور ها در جهت استراتژی خاصی برای تقویت و حمایت از این بخش اتخاذ می کنند؛ چرا که توسعه اقتصادی بدون حضور در بازارهای جهانی و حضور در بازارهای جهانی بدون وجود شبکه حمل و نقل کار بر هوشمند میسر نخواهد بود.^۳

حمل و نقل، با ایفای نقش رابط در بازار، مصرف به مثابه پایه های پلی است که بخش های مختلف جوامع با عبور از روی آن، به سمت توسعه پایدار حرکت می کنند. به اعتقاد بسیاری از اقتصاددانان بین الملل، حجم مبادله جهانی خدمات در قرن میلادی آتی از ارزش مبادلات کالایی فراتر خواهد رفت.^۴

حمل و نقل اصلی ترین مؤلفه توسعه و موتور حرکت اقتصادی است. سهمی محسوب می شود. به عبارتی حمل و نقل عامل اصلی شناخت جوامع توسعه یافته از جوامع توسعه نیافته است. در

۱- عطرچیان، محمد جواد، گزارش ویژه ارزیابی وضعیت حمل و نقل جاده ای و ریلی؛ ترانزیت یک باور ملی، مجله پیام دریا، شماره ۱۸۶، آبان سال ۸۸، ص ۹.

۲- بازدار اردبیلی، پرینا، رضایی ارجودی، عبدالرضا، تعیین رابطه سرمایه گذاری با ایجاد اشتغال در بخش حمل و نقل، پژوهشنامه حمل و نقل، سال پنجم، شماره ۴، زمستان سال ۸۷، ص ۲۹۵.

۳- به نقل از غضنفری، مهدی، نقش برجسته ناوگان تجاری در اقتصاد، (گفت و گو)، مجله پیام دریا، شماره ۱۹۰، فروردین سال ۸۹، ص ۶.

۴- بابازاده، محمد، قدیمی، خلیل، تاثیر سرمایه گذاری در بخش حمل و نقل بر رشد اقتصادی در ایران، فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی، شماره ۵۰، بهار ۱۳۸۸، ص ۱۵۸.

این میان ایران به دلیل قرار داشتن در یک نقطه استراتژیک از موقعیت ویژه ای در مقوله حمل و نقل برخوردار است. خوشبختانه در سال های پس از پیروزی انقلاب اسلامی حمل و نقل دریایی، هوایی، جاده ای و ریلی از رشد و گسترش قابل توجهی برخوردار بوده است.^۱ اشخاص جهت داشتن ضمانت اجرا در برابر اعمال خود، دارای حقوق و تکالیف می باشند. از حقوق ارسال کننده کالا نسبت به متصدی حمل و نقل علاوه بر اخذ خسارات می توان به استرداد کالا اشاره نمود که باعث مسترد شدن کالا با پرداخت تمام هزینه ها از سوی ارسال کننده است. همچنین در بعضی مواقع می توان از تصمیم گیری در شرایط ویژه برای کالا که در حال ارسال است، موثر می باشد، یاد کرد و با وجود موانعی که در ارسال کالا بوجود می آید، متعهد باید و این امر را به ارسال کننده اطلاع رسانی نموده باشد؛ ثانیاً اقدامات مقتضی جهت حفاظت از کالا تا رسیدن دستور از سوی ارسال کننده انجام دهد.

در بعضی مواقع با توجه به شرایط صرح در قوانین، در خصوص کالاهای خطرناک، متصدی حمل و نقل، اختیار از بین بردن کالا را خواهد داشت.

در مقابل حقوق، تکالیف و تعهدات اشخاص وجود دارد که در جهت جلوگیری از سوء استفاده ارسال کننده در موارد تقصیر وی، عدم آگاهی متصدی حمل و نقل موثر خواهد بود. بیان اطلاعات صحیح کالا در بارنامه از سوی ارسال کننده، با در نظر داشتن حجم کالا و وزن آن در احتساب خسارات و مقدار آن موثر بوده است. نیز از سویی بیان اطلاعات کافی در مورد کالاهای خطرناک در نگهداری از کالا، به جهت ارتباط مقایسه امنیت وسیله حمل و نقل، وضع قوانین خاص حمل و نقل و رویه های مختص هر نوع حمل کالا را ایجاب نموده است.

بارگیری کالا اصولاً بر عهده ارسال کننده است، مگر در قرارداد حمل و نقل این مسئولیت بر عهده متصدی یا نماینده او باشد. نمایان ترین مسئله وجود پرداخت کرایه حمل در برابر تعهد به ارسال کالا است که بر عهده ارسال کننده و گاهی بر عهده گیرنده کالا است.

۱- احساندار، نرگس، نگاهی گذرا به مشکلات پیش روی حمل و نقل، حمل و نقل موتور توسعه، مجله پیام دریا، شماره ۱۸۶، آبان سال ۸۸، ص ۱۴.

گاهی در حین حمل و نقل، متصدی دچار تقصیر شده و کالا را به مقصد نرسانده و یا با ایجاد نقص یا تلف کالا را به مقصد می‌رساند. در اینجا طبق قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی، ارسال کننده حق اخذ خسارات را دارا می‌باشد؛ البته در صورتی که خود مرتکب تقصیر و تقلب در این زمینه نشده باشد.

در این بررسی به شرح و تدقیق موارد فوق از جنبه حقوق داخلی در قانون موضوعه ایران که شامل قانون مدنی و قانون تجارت است خواهیم پرداخت و از جنبه بین‌المللی با در نظر داشتن کنوانسیون‌های حمل و نقل دریایی، هوایی، جاده‌ای (زمینی و ریلی) و کنوانسیون مرکب یا ترکیبی که شرحه‌ای بریر در حمل و نقل کالا می‌باشد، می‌پردازیم.

مطالب پیش رو که باضاحت عالیه علمی تدوین گردیده در این مقام است که بیشترین حقوق و تعهدات ارسال کننده که در برابر متصدی حمل و نقل را با شرح و تفسیر لازم بیان نموده تا از این طریق هم برای اشخاص متبانی مستحق‌الفعال در موضوع بحث، منبع حقوقی مجزا در حد نیاز آنان باشد و هم مجموعه‌ای از قوانین جاری در خصوص حقوق حمل و نقل در اختیار علاقه‌مندان و دانشجویان، قرار دهد تا از بهمانه آنان در خصوص احکام و قوانین حمل و نقل تا حدودی کاسته شود. مجموعه حاضر خالی از نقص و کاستی نیست و این امر راهنمایی خوانندگان ارجمند را ایجاب می‌کند؛ پست الکترونیک زیر برای ارسال نظرات معرفی می‌شود.

با احترام

راحله السادات حسینی بهزاد شهسواری

پاییز ۱۳۹۶